СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 12. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 17. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 12. Jersey City, N. J., Tuesday, January 17, 1928. THREE CENTS.

КУЛИДЖ ПРИЇЗДЖАЄ НА КУБУ

ОРГАНІЗАТОРИ КОНГРЕСУ ПРОТИ ПІДНОШЕННЯ СПРАВИ НІКАРАҐВИ.

ГАВАНА, Куба, 15. січня. — Американським военним кораблем Тексасом приїхав нині сюди американський президент Кулидж, щоби взяти участь у все-американськім конґресі.

Його витали незвичайно врочисто. На берегах ждали його десятки тисяч людий. Серед величезного натовпу на вулицях Кулидж поїхав до палати президента Куби, звідки він мовчки привитав товпу.

На конґрес приїхали преставники 21 американських держав. Напруження з приводу Нікараґви стараються заглаїти в сей спосіб, що не дозволяють підносити на конґресі критики Злучених Держав зі сього приводу.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ЗА ТОРГОВЕЛЬНОЮ ЗГОДОЮ З ФРАНЦІЄЮ.

ДОПОМОГУ ПІДПРИЄМСТВАМ УВАЖАЄ ЗА ДОКАЗ ПРИЯЗНИ.

ВАШИНҐТОН, 14. січня. — Президент Кулидж дав до зрозуміння, що Злучені Держави повинні підпомагати французькому промислови. В тій цили, на думку президента, американські банкирі повинні дати допомогу для французьких підприємств у формі інвестицій.

Уряд рівночасно розіслав до всіх банків свою опінію, в якій радить банкирам позичати гроші французьким підприємствам.

БОРОТЬБА НА ЖИТТЯ Й СМЕРТЬ МІЖ ДВОМА НАФТОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.

БОРОТЬБА МАЄ ЖЕРЕЛО В БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КОНЦЕСІЯХ.

НЮ ЙОРК, 15. січня. — Найбільше американське нафтове підприємство Стандард Ойл Ко. видало публичну заяву, якою просто виповідає війну на життя й смерть голяндському нафтовому підприємству „Ройел Доч Шел".

Боротьба, як звичайно, буде проявлятися в обнижуванню цін. За перший рік голяндське підприємство стратить через одно обнижування цін в Індії 12 міліонів долярів, американське 4 міліони.

Боротьба почалася з того, що оба згадані підприємства старалися дістати від большевицького уряду в Москві концесії на кавказьку нафту.

АВҐУСТО КАЛДЕРОН САНДІНО „НІКАРАҐВАНСЬКИЙ ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН".

ТАК КАЖЕ ЙОГО БРАТ НА ПРОТЕСТАЦІЙНІМ МІТІНҐУ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 16. січня. — В неділю пополудні відбувся тут протестаційний мітінґ проти інтервенції Злучених Держав у Нікараґві. Мітінґ відбувся в Ірвінґ Плацца Гол, при 15. вулиці. Було на нім присутних більше як 1000 осіб.

Першим бесідником, що промовляв на тім мітінґу, був Сократес Сандіно, 29-літний бруклинський механік і брат ґенерала Авґуста Калдерона Сандіно, провідника нікараґванських повстанців. Він промовляв по еспанськи. У своїй промові заявив він, що його брат не є бандитом, але радше нікараґванським Джорджом Вашинґтоном. Його промова викликала таке сильне враждіння на присутних, що вони зложили жертви на „бандажі на ранених жовкірів Сандіна". Був се рівночасно протест проти „війни з Нікараґвою", яку ведуть, відповідно до висловів бесідників, Злучені Держави.

Згадані протестаційні збори скликано заходами Всеамериканської Антиімперіялістичної Ліґи.

ДІСТАВ 6 МІСЯЦІВ АРЕШТУ ПРИ 25-ТІМ АРЕШТУВАННЮ.

МЕШКАНЕЦЬ БРУКЛИНА 9 РАЗІВ КАРАНИЙ ЗА ПОБИТТЯ ЖІНКИ.

БРУКЛИН, Н. Й., 14. січня. — Тимотей Бонс обходив минулої суботи 25-разовий случай свого арештування й при тій нагоді засуджено його на 6 місяців арешту, полученого з тяжкою працею. Бонс, що числить 52 роки життя й мешкає в Бруклині любить напиватись, а коли добре напеться т. зв. муншайнівки, стається незвичайно войовничий і прийшовши до дому, побиває свою жінку. За ту саму провину арештовано його вже 25 разів, а девять разів покарано його вже вязницею. Тепер післав його поліційний суддя на 6 місяців до вязниці; вязничну кару получено ще з тяжкою працею.

МУРИН ВКУСИВ ПОЛІЦАЯ В РУКУ.

ЗА СЕ ЗАСУДЖЕНО ЙОГО НА $25 КАРИ АБО 10 ДНІВ АРЕШТУ.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Мурина Джана Ендерсона, нисля чого 29 літ, засуджено на 25 долярів кари з вибором на заміну її 10-дневним арештом. Покарано його в той спосіб за неприличне поведення.

Поліцай обжалував Ендерсона, що, прийшовши до склепу з цукорками, почав дуже голосно домагатись, щоби його як найскорше обслужено. Коли присутний у склепі поліцай звернув йому увагу на неприличне поведення, кинувся він на поліцая й у часі бійки вкусив його в руку.

КАМПАНІЯ ПРОТИ СМЕРТНОЇ КАРИ.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Розпочато тут кампанію за знесенням кари смерти й за поставленням у стейтовій леґіслятурі законопроєкту, що зносить кару смерти на електричнім стільци. В готелі „Амбасадор", скликано недавно збори екзекутиви „Товариства Знесення Кари Смерти", на якім промовляв Самуїл Унтермаєр. Він взивав присутних до розпочаття кампанії між 2,000 членами для приготовлення законопроєкту і для викликання заінтересовання сею справою. Мав також промовляти директор вязниці в Сінґ Сінґ Луїс Е. Лос, одначе він був так потрясений послідними страченнями Снайдерової й Ґрея, що не міг бути присутним на зборах.

ЖІНОЧІ СПІДНИЦІ БУДУТЬ ДОВШІ О ОДИН ЦАЛЬ.

НЮ ЙОРК, — Ті, що рішають про женські моди, видали розпорядок, що з наступаючою весною женські спідниці мають бути довші о один цаль. Не знати лише, як приймуть це рішення американські жінки!

ХИТРІ РУМУНИ ЗАСУДЖУЮТЬ ЛИШЕ 9 СТУДЕНТІВ ЗА ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

БУКАРЕШТ, 13. січня. — Телеграми з Клюй доносять, що там засуджено на вязницю 9 румунських студентів. Сей засуд є карою за протижидівські заворушення, яких допустилися кілька соток румунських студентів у місті Орадеа, у дні 8. грудня. Що до грошевого відшкодовання, то дістав його досі лише один американський горожанин, капітан Келлер.

У СТЕЙТІ НЮ ЙОРК СТРАЧЕНО ДОСІ 8 ЖІНОК.

ОСИНИНҐ, Ню Йорк, 13. січня. — У тутешній вязниці Сінґ Сінґ страчено досі 8 жінок. Усі вони були замужними жінками й кожна з них мала що найменче одну дитину. Пять зі згаданих жінок страчено за вбиття своїх чоловіків, одну за вбиття другої жінки, одну за вбиття своєї дитини, а одну за вбиття своєї пасербиці. Першу з них, Марґарету Тоґтелеліні страчено цілком невинно, бо її дитину задушила з пімсти друга жінка. Ся послідна призналася до вбивства дитини на смертній постелі. З вісьмох страчених жінок пять повішено, а три страчено на електричнім стільци.

ВДУШЕННЯ НЕМОВЛЯТИ В КОЛИСЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 13. січня. — Вдушилося тут, під ч. 861. Вест 177 Улиці, тримісячне немовля К. Дурбак, що лежало в своїй колисці. Дитина вдушилася від постелі, яка заткала їй ротик, так, що не могла віддихати. Коли матір дитини Надя Дурбак прийшла перед північчю подивитися на дитину, найшла її неживу в колисці. Прикликаний доктор сконстатував лише смерть дитини.

НЕДУГА ПЕТРОВСЬКОГО.

ХАРКІВ, 13. січня. — Голова Українського Центрального Виконавчого Комітету, Петровський, захорів на запалення горла й одної леґені.

Його перевезено до Кремлівського шпиталя.

ЛІД НА ДУНАЮ ГРУБИЙ ВІД 20 ДО 40 СТІП.

СОФІЯ, 13. січня. — Великі морози, що панують на балканськім півострові, спричинили, що ріка Дунай замерзла, а грубість леду виносить від 20—40 стіп. Користають з сього мешканці як Румунії так і Болгарії, та переходять тисячами з одного берега на другий, без ніяких пашпортів, а цлові урядники не в силі сьому запобігти.

Як болгарські так і румунські власти старалися розбити лід динамітом, одначе се їм не вдалося, бо його грубість, як висше сказано, виносить від 20 до 40 стіп.

З тої причини покликано військо, яке має стерегти обох берегів і недопускати до переходу границі.

ПРОФ. ІВАН БОБЕРСЬКИЙ В ЕВРОПІ.

„Український Емігрант", орґан „Товариства Опіки над українськими емігрантами у Львові" подає, що до Европи прибув з Канади з початком грудня проф. І. Боберський, урядовець вінніпеґського бюра Кунарда Лінії. Проф. Боберський приїхав до Европи в ціли орґанізації української еміґрації до Канади. Проф. Боберський має звидіти Чехо-Словаччину, Юго-Славію та Румунію й як делеґат Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами ім. св. Рафаїла в Вінніпеґу, має приїхати також на короткий час до Львова, щоби обміркувати з львівським Товариством Опіки над Укр. Еміґрантами цілий ряд справ дотикаючих української еміґрації з Польщі до Канади.

ПІЛСУДЧИКИ ПРИ РОБОТІ.

Табор Пілсудського готовиться з цілим запалом до соймових виборів. Звернув він також велику увагу на політичні партії національних меншостей. Для того мається в найближчих днях зачати видавати часописи з виразною угодовою тенденцією, друковані в мовах національних меншостей. Одна з таких часописей буде виходити у Львові в українській мові. Не меншу акцію розвинули вони теж і на Волині. З одної сторони висувають вони там митрополита Діонизія з клерикальною лістою, а з другої всіми силами піддержують ґрупу „Української Ниви", що репрезентує собою петлюрівський табор. Ґрупа ця одержала від уряду більші грошеві суми й має дозвіл виступати з дуже скрайними гаслами, аби тільки переліцитувати инші українські партії, зокрема ліві. Петлюрівці вже розпочали свою зодну роботу. Розїжджають по селах, купують аґітаторів і ведуть в цілому того слова значінню розкладову роботу.

СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ ВІДВІДУЄ УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ У ЛЬВОВІ.

Дня 19. грудня приїхав до Львова большевицький посол Богомолов з Варшави й замешкав у большевицькім посольстві. Метою приїзду Богомолова є навязання торговельних взаємин. Богомолов відвідав усі офіціяльні чинники а також деякі українські установи. У вівторок 20. грудня явився він перед полуднем в товаристві радника варшавського радянського посольства Коцюбинського і львівського радянського консуля Кириченка в Товаристві „Просвіта", де оглядав салю засідань, бібліотеку і будинок взагалі. В розмові з головою Т-ва інтересувався нашим освітнім рухом взагалі. З Т-ва „Просвіти" удався він в товаристві Коцюбинського і Кириченка до Ревізійного Союзу Українських Кооператив, де побув теж дуже коротко, інтересуючися розбудовою нашої кооперації.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ БЛЬОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ.

У Варшаві сфіналізований проект бльоку соціялістичних партій національних меншостей. В склад бльоку малиб увійти Бунд, німецькі соціялісти та Сельсоюз Васильчука. Цей бльок ішов би у певному порозумінні із ППС, а саме в округах, де ППС не ставлятиме своїх кандидатів, там непесівські голоси малиб упасти на лісту бльоку і навпаки. Подробиці цього бльоку ще не відомі.

ВБИВСТВО З ПРИЧИНИ СВАРКИ ЗА МЕЖУ.

Іван Подвірний із Суходолу вів віддавна суперечку за межу із Сенем Марковим. Підчас одної живішої виміни думок Подвірний тарахнув Маркова по голові дрючком, так, що цей помер. За це Подвірний станув перед судом, признаючись щиро до вбивства. Його васудили на рік тяжкої вязниці й на відшкодування для рідні вбитого.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ВИХОДЯТЬ ПОВОЛИ НА ВОЛЮ.

Зі станиславівської вязниці випущено увязнених там учеників підозрілих буцімто в саботажах. Між випущеними є 16-літня учениця Стефанія Матковська. Продержано їх всіх невинно у слідчій тюрмі одинцем, в темних і неопалюваних келіях через цілих 10 тижнів.

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ БЛЬОК.

Протягом останніх тижнів підготовлюваний бльок опозиційних українських партій треба вважати сотвореним. В склад бльоку входять: Соціялісти-радикали, українська соціялістична група „Вперед", Українська Партія Праці і Спілка вчителів. Цей бльок сподівається спільними силами перевести около15 мандатів до варшавського сойму.

НІМЕЦЬКА ЛЕТНИЧА КОМПАНІЯ ЗАВОДИТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ПЕРЕВІЗ ПАСАЖИРІВ

БЕРЛІН БУДЕ ПОЛУЧЕНИЙ ВОЗДУШНОЮ КОМУНІКАЦІЄЮ З УСІМИ ЕВРОПЕЙСЬКИМИ СТОЛИЦЯМИ.

БЕРЛІН, 14. січня. — Німецька летнича компанія, звана Люфтганза, розпічне з днем першого квітня правильний перевіз пасажирів як експресовими так і льокальними літаками. Льокальні літаки будуть курсувати між Берліном, Липском, Гамбурґом і Дрезденом і для їдучих ними пасажирів назначиться спеціяльні знижені оплати. Ті літаки будуть робити лише 100 миль на годину й будуть часто осідати і набирати свіжих пасажирів. Крім сього будуть ще курсувати експресові літаки, що будуть осідати раз в часі перелету, або будуть летіти від одної европейської столиці до другої. Берлін буде получений воздушною комунікацією майже з усіми европейськими столицями. Безперестанкові перелети будуть відбуватися між Берліном, Ціріхом, Віднем і Копенгагою. Одноперестанкові перелети будуть робити літаки, які будуть курсувати між Берліном і Лондоном, та Парижем, Римом, Білгородом, Будапештом і Букарештом.

Мадрид і Константинополь будуть получені лише 31-годинною подорожжю літаком, хоч подорож залізницею тревае між тими містами 120 годин. Минулого літа літаки Люфтганзи перевезли більше як 100 тисяч пасажирів.

ІТАЛІЯ ПОЧИНАЄ ПЛЕКАТИ БІЛЬШЕ ПШЕНИЦІ.

ЇЇ ПРОДУКЦІЯ ДАСТЬСЯ ПОДВОЇТИ ЧЕРЕЗ УЖИВАННЯ ДОБІРНОГО НАСІННЯ.

РИМ, 14. січня. — По цілій Італії дається завважати старання плекати більше пшениці, як у попередних роках. Найновіші правительственні звіти подають, що продукція пшениці або кукурудзи дасться подвоїти, без збільшення управлюваної скількости акрів землі. Станеться се при помочі уживання добірної якости насіння, як се виказують правительственні експериментальні стації. Їх є під сю пору 8000 і вони розділюють добірне збіжжа по цілім краю. Сю велику скількість експериментальних стацій завдячує правительство помочі власників більших посілостей, які на просьбу губернаторів віддали частину своєї землі для експериментальних цілей.

В протягу слідуючих 5 літ, при сприяючій погоді, Італія не буде цілком потребувати спроваджувати пшениці, як сього надіються фашистські експерти.

СТРАЧЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ КОШТУЄ БОГАТО ГРОША

1700 ПОДАНЬ НА ПОСАДУ УСТУПАЮЧОГО ФРАНЦУСЬКОГО КАТА.

ПАРИЖ, 14. січня. — Французький кат М. Дайблер просив міністерство справедливости, щоби йому збільшило платню з огляду на подорожіння коштів удержання. На його просьбу відповіло міністерство тим, що звільнило його з посади й рівночасно розписало конкурс на посаду ката.

На сю посаду внесено аж 1700 подань. І так подалося на неї 7 цивільних інжинірів, 14 адвокатів, 13 борців на кулаки, глухий і німий прикрашувач волосся, 25 учителів, 29 чексі шоферів і один критик. Усі ті подання заосмотрені є референціями й порученнями.

НЕ ВІЛЬНО НАСМІХАТИСЬ ЗІ СТАТУЇ ТУРЕЦЬКОГО ДИКТАТОРА-ПРЕЗИДЕНТА.

РЕДАКТОРА ГУМОРИСТИЧНОГО ЧАСОПИСУ ЗАСУДЖЕНО НА 20 МІСЯЦІВ АРЕШТУ ЗА ТАКІ НАСМІШКИ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 14. січня. — В Туреччині є небезпечною річчю насміхатись з пропонованої доперва статуї й президента Кемаля Паші. За такі насмішки засуджено тут недавно менаджера й редактора одного гумористичного часопису на 20 місяців вязниці і на 137 фунтів стерлінґів гривни.

КЛЮБ ЕКСВЯЗНІВ У ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН, 14. січня. — Основано тут клюб, званий „Ліґа Простої Дороги". Членами сього клюбу можуть бути лише бувші вязні, які поправились і йдуть простою дорогою. Належать до сього клюбу лише бувші вломники, кишенькові злодії, робітники й ошуканці. Члени клюбу сходяться що пятниці у крипті костела „Ол Галло" або св. Мартина в Лондоні.

Оснувателькою клюбу є Марджорі Еванс Томас, суспільна діячка разом з бувшим вломником, що став інвалідом в часі війни й рішився їти „простою дорогою". До сього клюбу тяжше дістатися, як до якого иншого клюбу, основаного членами інтеліґенції або суспільних діячів. Кожного члена мусить впровадити й заручити за нього другий член, який знає, що він іде простою дорогою. Через чотири місяці остає такий член на пробі. Колиб його знова засуджено за якусь провину, він автоматично перестає бути членом клюбу. Клюб старається о заняття для своїх членів і деякі з них здобули собі таке довіря в своїх хлібодавців, що ті уважають собі їх за своїх найлучших приятелів. Кожної неділі члени згаданого клюбу грають у футбол.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ БАЛАМУТИ РОЗКРИВАЮТЬ

Вже така вдача скрентонської „Народної Волі", що вона все щось розкриває. Такі сензації нас не так то дуже цікавили, але заговорити час до часу про них мусимо, щоби не ширилося баламуцтво, яке шкодить допомоговій акції рідного краю. Бо на те, щоби повірити сплетням і баламутам, охочі все знайдуться. Ось і через те відповідаемо на поміщену в „Народній Волі" з дня 12 січня статтю „Обеднанська і Свободяча Баламута". В отій то статті накинувся отсей орган Укр. Робітничого Союза на Центральний Комітет Допомоги Жертвам Повені у Львові за те, що центральний комітет не розділив зібраних грошей. „Не видно — пише „Народна Воля" — щоб закуповано за ті гроші збіжжа на засів, не чути, чи їх вжиють може на відбудову хатів, ніхто не каже, чи ці гроші мають бути роздані на переднівку і як та кому. Відомо лише, що вони лежать в банку і несуть якісь проценти, лиш не знати кому".

За цю отже баламуту винує „Народна Воля" не лише Центральний Комітет, але й „Свободу" і Обеднанне і по своему звичаю нападає особливо на „Свободу", бо отсе та ґазета мішаеться до „скрентонського багна", а не розуміє, щоб той, „в кого хата неметена, на чуже обійстя не заглядав".

От і розумну приповідку зацитувала „Народна Воля". А ще розумніше булоби, колиб ту приповідку пристосувала до себе. Колиб не турбувалася тими грішми, до яких збірки вона нічим не причинилася, а хиба їй киринила. Колиб не турбувалася тими грішми, які, як це сама „Народна Воля" признає, лежать собі спокійно в банку, а більше уважала на своє власне обійстя, що не у Львові, а тут таки під носом, в самім Скрентоні. Хай отже пильнує краще того банку, в якім зложені гроші українських робітників, що забезпечені в Укр. Робітничім Союзі, а тоді не буде таких клопотів, як їх мав Укр. Робітничий Союз з тими $30.000, що їх недавно тому забракло в майні організації. Тому панове, коли у вас хата неметена, не думайте, що й другі хат не замітають і не посуджуйте других, не ширіть деморалізації.

На иншому місці містимо комунікат Обеднання, в якім читачі знайдуть відповідь в самій справі. Як бачимо, то Обеднанне віднеслося ще тамтого місяця до Центрального Комітету і домагалося розділу всіх жертв, хоч в принціпі погоджувалося з пропозиціями Центрального Комітету і з твореннем з американських грошей варстатів праці для потерпівших від повені. А заняло Обеднанне таке становище тільки тому, що знає душу скрентонських і других баламутів, які навіть з таких добрих інтенцій зроблять цілком певно нову баламуту.

КОМУНІКАТ ОБЕДНАННЯ.

На засіданню Екзекутиви Обеднання, яке відбулося дня 31. грудня 1927, обговорено низше подані справи, які рішено проголосити осібним комунікатом:

Благородні діла говорять за себе.

Голос розпуки, що дійшов до нас з старого краю від братів, котрі впали жертвою страшної повіні, знайшов широкий відгомін у благородних серцях українських іміґрантів в Америці. Це пізнати по тім, що Обеднанне зібрало на край на протязі двох послідних місяців $15.696.51, з чого на одних тільки потерпівших від повені висклало досі $13.800, а решту на инші народні потреби в краю.

Жертви ті, зложені нашим громадянством в часі, коли й тут коло нас матеріяльна скрута, свідчить найкраще про чимраз більш зростаючу свідомість нашої іміґрації та її глибокі почування до рідного краю. А для Обеднання є ті жертви доказом довіря нашого громадянства до організації. А це важне, бо без довіря загалу Обеднанне не було би в силі перевести в життя ті завдання, які наложені на него статутом та ухвалами Конґресів.

I. Коляда „Рідній Школі".

Це вже ввійшло в нашу традицію, що Різдвяну Коляду звикли ми в краю і в Америці призначувати на потреби Рідної Школи. В старім краю придержуються цеї традиції дуже строго. Там колядують тільки і виключно на Рідну Школу, а на ніщо инше. У нас бувають ще і другі не менш важні справи, як от коляди на місцеві українські школи, на які звикли тут колядувати. Та якби в поодиноких випадках не було, не може бути в нас такої місцевости, в якій не поведено би коляди на Рідну Школу в старім краю. Це є вимога, яка дістала в Америці загальну апробату цілого українського загалу і від виконання тої вимоги не може ухилитися ніяка свідома громада.

II. Рідна Школа в Америці.

Згідно з ухвалою Четвертого Конґресу розпочала **Головна Управа Рідної Школи в Америці** свою діяльність, яку веде самостійно, будучи в тісному звязку і порозумінню з екзикутивою Обеднання. Головна Управа вже видала і видаватиме далі свої осібні комунікати і зарядження в справі научних підручників, методи навчання, наукових курсів і т. п., які повинні бути принятими і виконаними з боку всіх українських шкіл в Америці. У всіх справах, що відносяться до Рідної Школи в Америці, належить звертатися на адресу:

Ukrainian Board of Education,
P. O. Box 53,
Jersey City, N. J.

Всякі грошеві датки і жертви на потреби Рідної Школи в Америці проситься слати на адресу касієра Рідної Школи:

Mr. Theodosius Kaskiv
600 High St.,
Newark, N. J.

III. Січова Організація в Америці.

Згідно з ухвалою Четвертого Конґресу розпочала Січова Комісія свою діяльність. Комісія, яка прибрала назву „Головна Управа Січової Організації в Америці", уконституувалася в той спосіб: др. В. Клодницький, голова; В. Кедровський, заст. голови і тимчасовий референт, В. Титанич, заст. голови; Е. Ляхович, рек. секретар; Д. Галичин, фін. секретар; М. Воробець, касієр; М. Близнак, референт персональний і С. Мусійчук, пресовий референт.

Головна Управа подасть до відома плян дальшої праці, в якім будуть подані й імена окружних орґанізаторів. У всіх січових справах належить звертатися прямо до Головної Управи, на адресу:

„Sitch" Headquarters
77 St. Marks Place,
New York, N. Y.

IV. Про акцію Українського Центрального Комітету Допомоги Жетвам Повені у Львові.

Обеднанне пересилає до краю зібрані для потерпівших від повені жертви на руки Укр. Центрального Комітету у Львові. Проти цего Центрального Комітету розпочато тут в Америці кампанію головно з боку тих елементів, що все виступали рівнож і проти Обеднання та вносили каламуту у всяку народню роботу. Щоби зорієнтуватися як слід в складі Центрального Комітету і його праці, звернулися ми до Комітету за інформаціями, вказуючи Комітетови на ті закиди, які тут проти нього підносять.

На це одержали ми від Центрального Комітету відповідь з дати Львів, 29 листопада 1927, Ч. 588/27, в якій знаходимо слідуюче:

Отсим спішимо відповісти на зміст Вашого письма. Підносите преважні питання, які вповні і слушно вимагають вияснення.

В першій мірі просимо не в імени нашім, але в імени потерпівших зложити П. Т. Жертводавцям сердечні подяки та радіємо, що в цьому напрямі працюєте з успіхом далі. А тепер будемо розбирати точка за точкою так, як в листі подаєте.

Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені у Львові оснувався перший і то зараз по повені. До нього увійшли представники всіх наших організацій (культурних, господарських та політичних). В Українськім Центральнім Комітеті д. ж. п. засідають: як голова б. віцепрезидент Намісництва і член Уряду Самоврядування Володимир Децикевич; секретар Микола Творидло, директор „Сільського Господаря"; Денис Коренець, директор Торговельної Школи Т-ва „Просвіта"; інж. Юліян Павликовський, голова Ревізійного Союза Українських Кооператив; др. Кость Левицький, президент „Центробанку"; отець Алексій Пясецький, канонік; Федь Федорців, редактор „Діла"; Сильвестер Герасимович, директор „Центросоюза"; Олександер Гладишовський; Мілена Рудницька, учителька Семінара; Дмитро Паліїв, редактор „Нового Часу"; Василь Мудрик, директор „Маслосоюза", які як представники поважних установ, вибрані на перших зборах, дають повну запоруку належного ведення. Не увійшли комуністи і комунізуючі сельроби, які на запрошення не явилися. Вони опісля створили свій комітет. Представники радикалів з початку вступили, опісля вийшли з комітету і зачали окрему акцію, через Союз Селянських Спілок.

Сельроби і комуністи не зібрали в краю дослівно нічого. Вони оперли свою акцію лише на дарах Радянської України і Америки. Радикали зібрали в самім краю дуже мало і їх діяльність є дуже мала. Инших Українських Комітетів нема.

Натомісць Український Центральний Комітет проводить широко акцію, а доказом є його пропаганда в краю і заграницею, його збірки подані в „Ділі", „Новому Часі", „Свободі" і пр. та звязки з новим краєм, який дуже гарно розвинув свою діяльність. При цім Український Центральний Комітет гуртує в собі представників подавляючої більшости українського громадянства, має він довіря всіх верств суспільности, чого доказом є, що як інтелігенція так і селянство зложили обильні жертви для потерпівшого населення через Український Центральний Комітет. З осібна слід підкреслити великі дари селян в натурі, які осягнули около 280 ваґонів. З нами співпрацює також наше духовенство, яке без виїмку стало в наших рядах.

Закиди начеб польські комітети мали над нами контролю, рішучо мусимо опрокинути; контролі таких комітетів не підлягаємо; ми є цілком **самостійні.** Хто каже, що ми належимо до якого небудь польського комітету і що підлягаємо його контролі, то це є рішучо неправдою. Натомісць кожна приватна організація, що веде акцію в прилюдних справах остає під наглядом влади. Через те наш Комітет, який працює леґально, є під наглядом влади, — отже Західно-Українські Землі тепер належать до польської держави і силою факту є під доглядом польської влади. Під таким наглядом остають і инші комітети, а також і сельробівський, котрий, як подають часописи, розвязала польська влада 23. листопада ц. р. тому, бо ствердила, що комітет цей обертає гроші, призначені для жертв повені на політичну агітацію. Щоби ми могли отже леґально істнувати і повести нашу діяльність як слід, ми мусіли зголосити наш комітет владі адміністраційній.

Що напрям нашої акції був доцільний, видно вже з того, що все населення, яке стоїть понад партіями, працює з нами, а навіть деякі радикали як др. Іван Макух, який є головою Українського Повітового Комітету в Товмачі. До нашої співпраці, крім всіх верств населення Галичини, приступило також населення Волині і Полісся. Зареєстровання нашого Комітету у влади адміністраційної дало нам з одної сторони леґальну можність працювати, а з другої, як леґальна установа, дістали ми дозвіл на безплатний перевіз продуктів, призначених для потерпівших по залізницях. Ми переслали 280 ваґонів продуктів. Колиб ми були змушені платити за перевіз залізницями, це коштувалоб нас около 56.000 золотих, бо транспорт одного ваґона коштує пересічно 200 зол. Ці гроші ми защадили для потерпівших. Наші посилки йшли виключно на адреси Повітових Союзів Кооператив, а де їх не було, на адреси Українських Повітових Комітетів д. ж. п. Комітети переводили розділ виключно через наші сільські кооперативи. Додаємо, що старости видавали лиш посвідки на безплатний перевіз, на наше жадання, бо для залізниць лише така посвідка є важна.

Відносини до урядових комітетів обмежуються до цього, що уряд покликав до розділу державних підмог, та підмог польських організацій, по одному представникові з наших інституцій. Кооперативних відпоручників висилають слідуючі інституції: „Сільський Господар", М. Творидла; „Центробанк", д-ра Костя Левицького; „Центросоюз", дир. С. Герасимовича; „Ревізійний Союз Українських Кооператив", інж. Ю. Павликовського; Епархіяльний Уряд, отця Томовича і в кінці наш Комітет, президента В. Децикевича. Завдяки участи наших представників ми маємо змогу впливати на розділ державних фондів і контролювати їх ужиття, а тим самим боронимо українське населення перед евентуальним покривдженням.

Звіти ми даємо в часописах і висилаємо Повітовим Комітетам стало що два тижні. **Ми зібрали і розділили досі 221 ваґонів бараболі, 52 вагони збіжжа і 1.39 вагона муки, богато одежі і пр. З грошей ми дістали 43.948.48 зол. і $12.955. Розділили ми 20.124,20 зол. і $822. Решту грошей і те, що напливає, призначуємо на весняні засіви і передновок, бо акція збіркова скінчилася тепер, а з весною ще треба буде допомогти, тож сегодня годі видати все. По заспокоєнню голодової грози зібраної плодами в краю, призначуємо допомогу грошеву на відбудову домів та господарських будинків і, де конче треба, зараз даємо. Тут поступаємо поволи, по розвазі і по внескам Повітових Союзів, бо треба контролі, щоб цей гріш йшов до рук людей таких, що направду потерпіли, а ні без розбору для цих, що зголошуються.**

Зазначуємо, що грошевих дарів Українців з Америки ми не могли зараз помістити у виказах тому, що гроші наспівали або телеґрафічно, або переказами через банки так, що ці гроші довший час лежали в банку на рахунку „ріжних", аж до приходу листів з вияснениями про їх призначення. Примíром 4,000 долярів, висланих з Обеднання, лежало около 2 тижні на конті ріжних, а подібно богато инших.

Третою і послідною акцією в нашому пляні є акція продук-

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(10)

Разів зо три я сам виступав у волости на зборах з промовами на виключно на національні теми, бо як офіцир, я не вважав можливим торкатися соціяльно-політичних питань.

Сам почав непомітно втягуватися все більше та більше, так би мовити, в національно-культурну роботу волости. Але швидко участь свою в роботі довелось перервати. Треба було їхати до Київа, щоби одержати матеріяльне поповнення для своєї команди. Цьому я, між иншим, був незвичайно радий, бо в сей час якраз мав роспочатися перший всеукраїнський зїзд, про підготовку якого я, находячись довший час в поході, не знав. Тому від нашої команди делеґатів туди не післано.

II.

В РЕВОЛЮЦІЙНІМ КИЇВІ.

Перше враження. Не видно національного обличча Київа. На Першому Всеукраїнському Військовому Зїзді. Привітання М. Левитського, батька кооперації. Петлюра, Винниченко, Капкан, полковник першого Українського полку.

Приїзджу до Київа. Останній раз я був у ньому в 1913. році. Тепер моєю мрією було побачити столицю України не такою, як я її знав раніще, коли не почуєш рідної мови поза межами українських двох чи трьох книгарень та редакцій „Ради" й українських журналів.

Потяг підходить до двірця. Очи шукають на ньому нашого прапора. Та даремно. Над двірцем має червоний прапор, символ любови й братерства народів, котрий згодом російська революційна демократія обернула у символ нищення волі народів, у символ накинення їм свого пануючого ярма, прикриваючи його гучними словами про інтернаціоналізм.

Виходжу з двірця. Іду по Безаківській вулиці. Прислухуюсь, чи не чути рідної мови. Здається, що тільки одна вона мусить тепер лунати на вулицях нашої столиці. Здається, що мусять всі впиватися, захоплюватися її прекрасними, мельодійними згуками. Розкріпощена душа українського народу мусить співати гимн національної свободи й той гимн тепер, сьогодня, повинен бути лише рідне слово... Так, рідне слово... Рідна мова мусить лунати сьогодня на вулицях старого, славетного Київа й вона мусить розквітчати його. Але тяжко... Рідного слова не чути... Душа українського народу не співає гимну свободи. Для неї мабуть ще немає. Сумно.

Хочу себе розважити. Хочу відірватися від своїх тяжких, невеселих думок, і не знаю сам, чому, питаю свойого джуру:

— Слухай, Саїдка! Якою мовою у вас Осетини розмовляли поміж собою на вулицях Владикавказу?

Він якось здивовано подивився і не менше здивовано відповів:

„Якоюж мовою вони можуть розмовляти? Звичайно, нашою".

Зробилось мені вже не тільки сумно, але й соромно, до болю соромно. Другі народи говорять поміж собою й говорили завжди своєю мовою а у нас нашою мовою чомусь не балакають...

Ага, пригадав, чому...

Мужицька, рабська, хлопська мова. Для наших псевдо-інтеліґентів „нашою мовою" є мова московська. Ось, де наша траґедія — промайнула думка. Це брак свідомої своєї інтеліґенції, бо більшість нашої інтеліґенції пішла у найми до Москалів.

* *

Чим далі, тим більший сум охоплював мене. Не то, що мови не чути, але ніде ніодного не бачу напису на своїй рідній мові.

Що це значить? Не може бути, щоби усі збори, мітинґи, реферати, лекції, то що, про які є оголошення, тут, у нашому Київі, були виключно московські, а для нас жадних!

Чому це так? Відповіди на це не нахожу. Чому тут, у столиці, цураються свого рідного слова навіть тепер, коли жандарм не погрожує за нього послати по „широкой Владимірской"?

Промайнуло в памяти моє рідне, далеке місто „Новоросії", з його підчас Щедринською адміністрацією, де нас невеличкий гурток порівнюючи, удостоївся в 1917 році уваги не тільки адміністрації, але й Москалів, або й українських ренеґатів. Хтось з них, бажаючи як найбільше досадити нам, а може з метою примусити кого слід звернути більше пильну увагу на „мазепинців", замінили біля дверей офіційну таблицю: „Статистическое отдѣленіе губернского земства", новою, короткою, і, як їм здавалося, злісною: „Малороссійская Просвѣта".

Ті мої дорогі й незабутні наставники, ідеольоґи свідомого українства, що змусили якогось московського штукаря зі злістю написати це „просвета", не дожили до радісного дня визволення їх народа.

В 1915 році помер Теофан Олександрович Василівський (чоловік Дніпрової Чайки), а в перших днях революції вмер Степан Іванович Лоначевський.

Так незамітно думки мої перенеслись з Київа туди, на далеку провінцію, у рідне місто, де тепер безперечно національне життя бє міцним жерелом. Тамже є хоч не багато тих, що можуть узяти провід у свої руки. Вони дійсно „можуть", бо вони люди з великим громадсько-політичним етажем щоденної праці, які методично, по волі, з дня в день, крапля за краплею перебудовували народне життя й вели його до матеріяльного та духового добробуту. Вониж мали у себе мужність в далекій провінції жорстокого адміністраційного свавільства поставити ще в 1870 р. на повітових і губерньских земських зборах домагання школи для народа з рідною українською мовою. У своїй офіціяльній роботі до останнього передреволюційного дня щоденної боротьби своєї не припиняли, лише, коли збільшувався адміністративний терор, то своєю працею, як краплина за краплиною, довбали скелю деспотизму.

Од серця відлягло. Зявилася певність, що коли Київ ще так довго не розкачався, коли Київ у себе не має потрібної кількости націоналістичних робітників, то їх дасть провінція. Там вони є в народі, біля нього, з ним. Вони прийдуть сюди до центру з окраїн і порожнечу його заповнять собою.

У правдивости цієї думки я пересвідчився в той же день, коли прийшов як сторонний слухач на військовий зїзд.

* *

Іду на Велику Володимирську вулицю в педагоґічний музей імени наслідника царського престолу, Олексія. В 1913 році я був у ньому, ще не закінченому цілком будуванням. Тоді я йшов до нього зі зовсім неподібними на сьогодняшні наміри й почування. Тоді я йшов, обіхавши уже добрий десяток педагоґічних музеїв у Росії, починаючи аж з Вятського. Мав тоді за ціль вистудіювати організацію кожного з них, бо в нас Херсонське губерніяльне земство мало будувати музей. Цей київський музей на мене зробив тоді враження дійсно заслуговуючого напису, що був на ньому. „На благое просвѣщеніе..." Але далі я не хотів би читати, бо серце чомусь так дуже болюче защеміло й до горла наче підступав камінець, що так міцно давив у ньому.

На що ця іронія? На що цей страшний, болючий для Українця сарказм і напис у серці його рідного краю, напис на тому будинкові, що повинен стати розсадником педагоґічного знання, розсадником найліпших систем та методів навчання. Це було: „русскаго народа"!

Він, цей музей, мусів тоді провадити свою працю на перекір науці, на преекір здоровому розумові, льоґіці, на перекір заповітам найліпших педаґоґів про навчання дітей грамоти в рідній мові. Замісць просвітної установи, цей музей так би мовити, мав стати лябораторією поліційно-адміністративної методи навчання на „общепонятном языкѣ".

І... О, іроніє долі!... Тепер в ньому засідає **перший всеукраїнський військовий зїзд.** Зїзд, що мусить вокласти перший ґранітний камінь до будови української національної армії, армії, яка захистить права свого народу й на рідну його школу. Та армія повинна також дати можливість збудувади свойому народові величезний храм науки, тої науки, що поведе до роскріпощення його духа. Думалося, що на музею тепер замісць цинічного напису „русскаго народа" чорніють лише плями, а над ними якийсь для мене ще незрозумілий новий напис, що свідчить про воскресення українського народу, напис, який своїм сяйвом убиває навіть тінь спогадів про той, що був раніше.

(Дальше буде).

ційна, яка має створити збірні варстати праці для потерпівших. На це постановив Український Центральний Комітет призначити американські дари і створити „Американський Доляровий Фонд". З цього добродійного фонду буде Комітет розбудовувати такі кооперативні підприємства праці, як прим. домашній промисл, рільний промисл і пр. З цього фонду будемо уділювати безпроцентові позички для потерпівших, які по відбудованню свого господарства і варстатів праці зверталиб позичені гроші так, що цей добродійний фонд буде сталим, як памятка допомоги еміґрантів з Америки.

Що до розділу дарів ми висилали двотижневі викази до всіх наших Комітетів, до Українського Червоного Хреста у Виннипеґу, до Обєднання в Филаделфії, а також усім жертводавцям Америки, на руки цих, котрі переслали гроші. Таке зіставлення будемо тепер висилати стало що два тижні усім жертводавцям.

Вкінці просимо приняти ще від наше запевнення, що:

1) Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені у Львові є орґанізацією строго аполітичною, а лише добродійною; 2) Український Центральний Комітет є вповні самостійний що до збірок і що до розділу зібраних дарів; ніхто не має впливу на його допомогову акцію, тим більше ніякий польський комітет; 3) всі дари так в продуктах, як і грошах Український Центральний Комітет розділює при помочі наших кооператив, які являються суто національно-селянськими інституціями; 4) напрям нашої діяльности ми начеркнули в комунікаті, який був оголошений в „Ділі" з дня 24. вересня ц. р. число 213. і після цих витичних проводимо нашу працю.

На доказ пересилаємо Вам фрахти залізничі, які свідчать, що зібрані продукти посилають наші люде, або установи і їх відборцями є не хто инший, як також наші люде і установи. Залучаємо також двотижневий звіт розділу продуктів з дня 26. листопада ц. р.

Зазначуємо, що дня 19. ц. м. ми вислали до Вас звіт двотижневий, письмо з докладом про нашу акцію і знимки з терену навіщеного повеню.

Сподіємося, що наші вияснення будуть зовсім достаточні для представлення фактичного стану нашої акції і опрокинення закидів ріжних аґітаторів.

Просимо висловити всім жертводавцям зза моря найщирійщу подяку за дари і труд, як також за память на їх потерпівших братів в краю.

За Український Центральний Комітет:

Володимир Децикевич, голова,
М. Творидло, секретар.

У відповіди на це письмо рішила екзекутива Обєднання віднестися сейчас до Центрального Комітету з домаганням, щоби всі жертви з Америки були розділені негайно між потерпівших від повені. Таке письмо вислано вже в половині грудня 1927. Екзекутива не мала в прінціпі нічого проти творення „Американського Долярового Фонду" та зужиття американських жертв на творення варстатів праці для потерпівших від повені. Але ми свідомі були того, що елементи, які тут аґітують проти Центрального Комітету використають таке поведенне Комітету до демаґоґічної аґітації проти Комітету, закидуючи йому присвоєнне і змарнованне зібраних жертв. А така знова аґітація готова внести певне замішанне і ослабити жертвенність не тільки на потерпівших від повені, але й на другі народні потреби в краю.

V. В справі виборів у старім краю.

В днях 4 і 11 березня відбудуться на українських землях під Польщею вибори до сойму і сенату. В тих виборах возьмуть участь і Українці та будуть старатися вибрати своїх послів. Американські Українці повинні піти за голосом краю і своєї національної преси та зложити негайно більші жертви на виборчий фонд. Бо коли вже мають засідати наші посли у Варшаві, так хай ввійдуть у Варшаву у поважнім числі. Хай увійдуть тамтуди самі чесні і характерні Українці. А тих буде можна вибрати тільки о власних силах, тільки при допомозі українського гроша. Нема виборів без виборчої аґітації, а кожна виборча аґітація потребує гроша. Нам, американським Українцям, треба взяти участь у виборах так як беремо участь у всіх других краєвих акціях. Через те наша участь буде найкраще заманіфестована тим, що зложимо жертви на виборчий фонд і вишлемо їх до краю з тим доманганнем, що наш гріш має бути ужитий на вибір таких послів, які уважали би посольський мандат за средство до компромітації польської держави, висвітлення терпінь нашого народа під Польщею перед широким світом і приспішення нашого визволення зпід Польщі.

ЗА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

Омелян Ревюк, предс.,
Л. Мишуґа, секретар.

ХОРІ ЗУБИ.

(Факт, що лише пять на сто цивілізованих людей має здорові зуби, оправдує твердження про всенародню недугу).

Зуби псуються (гниють — що по науковону називається к а р і є с) наслідком квасів, які витворюють бактерії, що жиють в устах завдяки останкам страв. Тверді складники зубів (скливо і кість) тратять вапно. Після утрати вапна бактерії розпускають орґанічні складники зубної кости. Зубна кість має 28 процентів орґанічних складників, скливо (емалія) лише 3.5 проц. Причини цієї зубної недуги ріжні. Лікарські досвіди виказали, що не кожді зуби занедужують таксамо наслідком однакових зовнішних причин. Важною є будова склива. Чим скливо твердше, отже ним ліпше звапнене, тим краще противиться доступові квасів. Нормальна будова твердих складників зубів залежить від загального стану тіла даної людини підчас вапніння зубів. Молочні зуби є вповні розвинені, але за те ті зуби, що вже лишаються, за виїмкою т. зв. зуба мудрости, вапніють щойно на шестому році життя. Загальне ослаблення, виснажуючі, хронічні недуги (англійська недуга дітей, кривуха) і т. д. в перших роках життя, є виною, що — передовсім на тревалих зубах — витворюється за мало склива і кости. Скливо тоді є мягке, вапно розміщене нерівномірно. Це пізнати по тім, що такі зуби мають ямочки, борозди, смужки.

Дальшою причиною зубних недуг є харчування. **Цивілізація, міське життя і люксус довели до того, що їмо делікатно приправлені страви. Коли страви сильно виварені, то пожива така дуже мягка, а важні складники (вітаміни) в ній знищено.** На марно йдуть теж важні для орґанізму вартісні фосфоричні і углянокваснї соли. Рука в руку з нинішнім способом віджпвлювання йде теж зменшена сила жування. Мускули пережування не є в повні розвинені, люде стараються їсти як найменше грубих страв. Наслідком за малого пережування зуби самі за мало чистяться. Коли ще й дана людина не чистить зубів і устної ями (наслідком недбальства і незнання), то каріес скоро навіщує зуби в богатьох місцях, а передовсім там, де легко задержують, залазять останки страв. **Наслідки зубної недуги можуть обмежитися на зубі або можуть принести шкоду цілому орґанізмови. Передовсім бактерії дістаються через зубну кість до зубного стрижіня (шпіку) і тут спричинюють болюче запалення та можуть перекинутися на шкіру кореня і кости щоки** (окістну). Потім судинами крови і лімфи дістаються спричинники недуг або до сусідних тканин і спричинюють материзування, або й дістаються до головного обігу крови в інших орґанах. Також жолудок і кишки поносять шкоду наслідком хорих зубів. Поперше тому, що хорі зуби не можуть як слід покусати дрібонько страви і пережувати її, а по друге тому, що гниючі зуби є розсадниками найріжніших дрібноустроїв (мікроорґанізмів) і бактерій.

Щоби забезпечетися перед зубними недугами, треба: старанно плекати, чистити зуби й устну яму та доцільне віджпвлювання від наймолодших літ, щоби пережуваюча мускулятура добре розвинулася. **Добре є теж їсти разовий** хліб (себто чорний хліб із грубої муки), **молоко, яйця, овочі, городовину** (зелену), салату і пити вапнисту, отже тверду воду.

Деякі дикі народи є інших ніж ми поглядів. Хорих, поганих; вкритих неприємною поволокою зубів не вважають вони поганими й відразливими. У них погані, ушкоджені зуби є ознакою краси й мужеськости. Ще й тепер ушкоджують собі зуби африканські мурини. Мурини племени Яунде зішліфовують і обпиловують чотири ґорішні сікачі, а два середущі сікачі обпиловують у формі трикутника. Тому, що Бафіяси загострюють собі зуби, це надає їм грізного вигляду. Бабонти загострюють зуби гачковато. Вчені пояснюють, чому ці племена так „прикрашують" собі зуби. І так загострюють зуби тому, щоби при усміху подобати на „тотем-а", себто крокодиля. Батоки розколюють канти перших горішніх сікачів, щоби бути похожими на волів. У Масаїв уважається ознакою доброго тону, коли хто, пючи молоко чи мід, може спльовувати довгою струєю. Виломлювання зубів-сікачів практикувалося насамперед задля охорони у жінок племени Алюр, а потім і серед мужчин. Це тому, що раз жінка одного ватажка вкусила його. Тому, що у цих племен робляться такі анатомічні зміни, не дивота, що їх мова богата в стільки сичачих шелестівок, які тяжко наслідувати. Тому теж їх мова невиразна.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 1. січня 1928 р. стратив У. Н. Союз і наше Бр. св. Ґеорґія, від. 239 в Филаделфії, довголітного члена, Йосифа Конотопського.

Бл. п. Йосиф Конотопський помер по короткотревалій недузі на запалення легких, в силі віку, бо вмираючи мав 43 літ життя. Недуга тревала всього три дні. Одного дня захорував, другого забрали до шпиталю, а третого дня його жена лишилась вдовою, а четверо дітий — сиротами без батька.

Померший гр. Конотопський походив з села Чернилова руського, тернопільського повіту, в Галичині. До У. Н. Союза вписався ще перед плаченнєм вкладок від літ, через Бр. св. Димитрія, від. 28, а до Бр. св. Ґеорґія прийшов з переступним листом в лютім 1920 р. Через 8 літ членства в Бр. св. Ґеорґія знали його як тихого, спокійного чоловіка, сповняючого правильно й докладно обовязки відділу. Залишивши перед двома роками працю в копальнях вугля в Пенсилвенії, перенісся з родиною до Филаделфії, де заробляв працею рук на утриманне родини в фабриці автомобілів.

Похорон покійного члена відбувся 5-го січня при асисті членів Бр. св. Ґеорґія, які відпровадили тіло покійника з дому до катедральної церкви, а з церкви на цвинтар на Факс Чейз. Земля Йому Пером.

Волод. Сеґінь,
секр. Бр. св. Ґеорґія.

УКРАЇНЦІ НА СИБІРІ І КАЗАКСТАНІ.

Українців на Сибірі й Далекому Сході (Зелений Клин) є коло міліона осіб на загальне число сибірського населення 10 міліонів. В Казакстані, це є на Кіркізьких степах над північним берегом Каспійського моря, було після статистики з р. 1925 звиш 531 тисяч Українців. Українці на Сибірі і в Казакстані займаються переважно рільництвом. На поселення на Сибір і в Кіркізькі степи виїхали селяне з Великої України ще за царських часів. Селяне, особливо старіщі, що родилися на Україні, сильно тримаються своїх національних традицій і рідної мови і цікавляться життям на Україні. Мова по селах, як дома в родині, так в громадянських взаїмовідносинах українська і пісня українська, хоч там нема ані на лік жадного українського інтелігента. Молодь, яка учиться по сибірських середніх школах, говорить між собою по українськи.

Царський уряд старався всіми силами винародовити Українців на Сибірі і не позволяв тим на плекання української культури. Щойно після революції українське громадянство заінтересувалося своїми поселенцями на Сибірі і в Кіркізьких степах, а українські культурні установи шукають способів і засобів для культурної допомоги поселенцям.

НОВОЧАСНИЙ БИЗНЕС ТА ПОДІЛ ПРАЦІ.

Від коли люди стали вироблювати всяке добро передовсім по фабриках, від тоді стало господарське життя сходити на такі дороги, що люди, заняті в господарстві народа, стали ділитися на тих, що доставляють капітал, на тих, що доставляють працю, та на тих, що доставляють землю. Далі з розвоєм средств перевозу фабрики стали виробляти на щораз більші ринки. Настали часи вироблювання на велику скалю.

Вироблюванне товарів на велику скалю можливе при вживанню машинерії, досконалих средств перевозу та при високо розвиненім поділі праці. Під поділом праці треба розуміти розділ процесу вироблювання якогось товару на ряд менчих процесів, з котрих кождий доручується до виконання одному або більше робітникам.

Коли відвідати нині якунебудь американську фабрику, то побачимо сей поділ праці на власні очи. У старих кравецьких варстатах один кравець робив ціле одіння. У нових, ся робота розділена на ряд менчих робіт, з яких кожду виконує осібний робітник. У деяких, приміром, американських шапах, з фабрики вийде плащ, то коло нього вже попрацювало 39 ріжних робітників. Те саме з кождим промислом: пекарством, різництвом, шевством, ковальством, і т. др.

Сей розділ праці має незвичайно велике значінне для господарського життя. Наперед кожда робота зводиться до простої, одноманітної чинности: робітники роблять вічно те саме. Далі, сю просту роботу легко може перебрати на себе машина, а машина робить ту саму роботу без умучення, скорше, весь час однаковісько. Робітники немало терплять від того, що машинерія забирає їх роботу.

Ся система має ще один важний наслідок. Розділ праці йде рука об руку з появою великого числа робітників у фабриках. Розділу праці на велику скалю й не можна завести без великого числа робітників. Коли робітників було мало, то відношенне підприємця до них могло бути більше особисте; підприємець міг знати кождого робітника особисто, а в часи рукодільного вироблювання то відносини між підприємцями й робітниками були майже родинні. Від коли, однак, число робітників у фабриці зросло в сотки або й тисячки, а то й десятки тисяч, від тоді підприємець уже не може знати своїх робітників особисто. Заряд підприємства стає незвичайно складною справою. Підприємець мусить підбирати собі других людий до заряду сього цілого великого числа робітників. На чолі підприємства стала складна канцелярія урядників, які з одної сторони мають начеркнути пляни вироблювання, а з другої переводити їх у життя.

В сей спосіб почався розділ між двома здібностями: здібність робітника та здібність зарядчика. Ось так станули попри себе, а по части й проти себе: підприємець, який збирає в купу землю, капітал і робітників та бере на себе ризико підприємства; менаджери, які орґанізують продукцію (виріб); та робітники, які вживаючи капіталу й землі, виробляють, під проводом менаджерів, товар.

З цього видно, чому в нинішному бизнесі треба класти такі вимоги на здібність людини до орґанізовання.

М. Зощенко.

ЖЕНИХ.

Недавно оженився Єгорка Басов. Взяв він соб бабу здорову, пикату, пудів зо пять вагою. Взагалі, повезло чоловікові.

Передтим три роки Єгорка Басов ходив вдівцем — ніхто не йшов за нього. А сватався Єгорка майже до кожної. Навіть до кривої салдатки із „Містечка". Та діло розладналось ізза дурниць.

Про те сватання любив Єгорка балакати. При тому брехав він неймовірно, за кожним разом додаючи все нові і дивовижні подробиці.

Всі мужики напамять знали ту історію, та при всякій нагоді прохали Єгорку розказати зпочатку, заздалеґідь здавляючи сміх.

— Так як це ти, Єгорка, сватався? — питали мужики, підморгуючи.

— Та так уже — говорив Єгорка — ошукався.

— Поспішився, чи що?

— Поспішився — говорив Єгорка. — Звичайно, пора була гаряча — тут і косити, тут і носити, і хліб збирати. А тут, братчики мої, вмирає моя баба. Сьогодні вона, скажім, злягла, а завтра їй гірше. Кидається і маячить, і з печі падає.

— Ну — кажу я їй — спасибіг, Катерино Василівно, без ножа ви мене ріжете. Не в пору вмирати постановили. Підождіть, кажу, до осени, а осінею вмирайте.

А вона відмахується.

Ну, звичайно, покликав я лікаря. За пуд вівса. Лікар пересипав овес у свій мішок і каже:

— Медицина — каже — безсильна щонебудь зробити. Не инакше, як помирає ваша бабочка.

— А від якоїж — питаю — слабости? Даруйте за нескромне питання.

— То — каже — медицині, знову таки, невідомо.

А проте лікар дав порошки і відїхав.

Поклали ми порошки за образи — не помагає. Маячить баба і кидається, і з печі падає.

Завив я, звичайно. Пора, думаю, гаряча — тут і носити, тут і косити, а без баби неможливо. Що робити — невідомо. А коли, наприклад, женитися, то, знову таки, з ким оце женитися? Може бути, що декотра і пішла би, та неаручно їй на швидку руку.

Запряг я коняку, надів нові штани, вимив ноги і поїхав.

Приїзджу в „Містечко". Ходжу по знайомих. — Пора — кажу — гаряча, балакати богато не доводиться; чи нема, кажу, якоїнебудь миршавої бабочки, хоч би сліпенької. Інтересуюсь, кажу, женячкою.

— Є — кажуть, — розуміється, та пора гаряча, шлюбом ніхто не інтересується. Зайдіть, кажуть, до Анісії, до салдатки, може ту нагнете.

От і я пішов.

Приходжу. Дивлюся — сидить на скрині баба і ногу чухає.

— Здорові були—кажу.—Перестаньте — кажу — чухати ногу — діло є.

— То — відказує — одно другому не перебаранчає.

— Ну, — кажу — пора гаряча, спeречатися з вами довго не доводиться — ви та я — нас двоє — третій зайвий, обкрутимося, кажу, і завтра виходьте на роботу снопи вязати.

— Можна — каже, — якщо ви мною інтересуєтесь.

Кинув я боком на неї. Бачу — бабочка нічого, як і годиться, тілиста і робити може.

— Так, — кажу — інтересуюсь, авжеж. Та, кажу, відповіжте мені, все одно як на анкету, скільки вам літ від роду?

— А літ — відказує — не так багато, як здається. Літа мої не раховані. А рік нарodження, сказати — не збрехати, одна тисяча вісімсот вісімдесять шестий.

— Ну, — кажу — пора гаряча, довго лічити не доводиться. Якщо не брешете, то гарно.

— Ні, — каже — не брешу, за брехню Бог карає. Збиратись, чи як?

— Так, — кажу — збирайтесь. А багато ви маєте пожитків?

— Пожитків — каже — не так багато: діра в кишені та воша в жмені. Скринечка та перина.

Взяли ми скринечку і перину на віз. Захопив я ще горщок і два поліна, і поїхали.

Я поганяю коняку, кваплюся, а бабочка моя на скринечці трясеться і пляни розводить — як жити буде, та біля чого поратися, та не вадилоб, мовляв, в лазню піти — три роки не ходжено.

Вкінці приїхали.

— Вилізайте! — кажу.

Вилазить бабочка з воза. Та дивлюся: якось то не інтересно вилазить — боком і немов би, кульгала на обі ноги. Фу, ти, думаю, бридня яка!

— Що ви, — кажу — бабочко, немов кульгаєте?

— Та ні, — каже — то я так кокетничаю.

— Та як же, змилуйтеся, так? Тож діло серіозне, якщо кульгаєте. Мені, кажу, в хазяйстві кульгати не треба.

— Та ні, — каже — то трошки на ліву ногу. Пів вершка, каже, всього й недостає.

— Пів — кажу — вершка чи вершок — то, кажу, шкода балакати. Пора, кажу, гаряча, — міряти не доводиться. Та, кажу, то неможливо. Ось і воду понесете, розхлюпаєте. Даруйте, кажу, ошукався.

— Ні, — каже, — діло закарбоване.

— Ні — кажу — не можу. Все, кажу, підходить: і пика ваша мені подобається і літа — одна тисяча вісімсот вісімдесять шість, але не можу. Даруйте — проблимав ногу.

Тут бабочка почала кричати, матюкатися, звичайно не без того, що й чубитися полізла. А я, тимчасом, полегеньки статки виношу на двір...

Заїхала вона раз чи два по пиці — не лічив, а опісля каже:

— Ну,—каже,— стрючку, щастя твоє, що помітив. Вези, каже, назад!

Сіли ми на віз і поїхали. Тільки не доїхали ми, може, й семи верств, як взяла мене страшна досада.

— Пора, думаю, гаряча, балакати багато не доводиться, а тут будь ласка розвозити віданиць по домах.

Скинув я з воза її статки і дивлюсь, що буде. А бабочка не всиділа і за статками зістрибнула. А я обернув кобилку і до ліса.

І на тому справа покінчилася.

Як вона до дому добилася зі скринею і периною, мені невідомо. А проте добилася. І за рік заміж вийшла. А тепер при надії.

(Переклад з руської мови).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МОСКЕҐОН ГАЙТС, МІШ. Тов. Просвіта, від. 131, повідомляє отсим усіх членів, щоб конечно прибули на місячні збори, в неділю, 22. січня, в 2-ій год. попол. до Укр. Роб. Галі, cor. Park & Hacley. Рішатись-муть важні справи. Хто бажав би стати членом проситься прибути на збори. — Т. Бойко, гол.; К. Разжицький, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, подає до відома усім своїм членам, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 22. січня, в Укр. Нар. Гали, 1950 W. Erie St. Проситься усіх членів прийти на сей мітінґ, бо ммаєо важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздание за минувший рік. На мітінгу будеться принимати нових членів без вступного, тому проситься членів привести зі собою нових здорових кандидатів. Мітінги Товариства будуть відбуватися в кожду трету неділю по першім. — Н. Читвінський, пр.; С. Багрій, кас.; П. Хомин, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр./св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 22-го січня, в год. 1.30 пополудни, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься усіх членів прийти на мітінґ і зложити свою жертву на Сиротинець У. Н. Союза. Уряд на 1928 рік вибрано як слідує: Никита Гурей, предс.; Олекса Галаса, асзт.; Василь Гриньків, фін. секр.; Іван Черґавий, рек. секр. — П. Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

ФРАКВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 242, повідомляє, що річні збори відбулися дня 11-го грудня, на котрих вибрано уряд на 1928 рік як слідує: Іван Гришко, предс.; Ігнатій Ільків, заст. предс.; Іван Криба, ф. секр.; Ілія Гарбієт, заст.; Гр. Стапай, кас.; Максим Камак, заст.; Николай Угрин, Дмитро Чабан, кастр. комісія; Семен Кроляк надз. хорих; Іван Горват і Іван Греса, хоружні; Юрко Брянка, дверник. Мітінги будуть відбуватися в першу неділю юпо 15-тім кождого місяця. — Іван Криба, секр., 132 N. R. R. Ave., Frackville, Pa.

БОРНСАЙД, ШИКАҐО, ІЛЛ. Сестр. Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє своїх членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 22-го січня, в 3-ій годині годині пополудни, в гали церковній. Проситься усіх членкинь прийти на означений час, бо буде справоздання уряду і контрольної комісії та вибір уряду на 1928 рік. Неприсутні членкині будуть карані після ухвали. — К. Кметик, предс.; К. Подлецька, кас.; А. Дзюрдзевич, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21-го січня, в год. 7.30 вечером, в льокали Укр.-оГр. Клюбу, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься членів прибути на сі збори в означенім часі. Уряд на 1928 рік зістав той самий, що був. — Р. Рубльовський, секр.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 330, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ не відбувся в грудни з браку членів. Тому вдложено сей мітінґ на неділю, дня 22-го січня, в гали Укр. Дому під ч. 72 W. John St., точно в 2-ій год. пополудни. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ. Не явившийся член підлягає карі. — Т. Стриек, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 22. січня, в годині 1-ій пополудни, в гали де звичайно. На сей мітінґ має явитись кождий член. Мітінги будуть відбуватись в трету неділю по першім кождого місяця. Уряд на 1928 рік є слідуючий: П. Молява, предс.; М. Курдина, заст.; П. Курко, секр.; О. Курило, заст.; І. Нестерук скарбник; Я. Гвіздаь, заст.; М. Курдина і Д. Йордан, контрольори; О. Мотиль, О. Маслоха і М. Гнатюк, надз. хорих.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє усіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 22-о січня, в год. 3-ій пополудни, в гали під ч. 908 Гесс Евню. На сей мітінґ мають прибути усі члени. На річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1928 рік: В. Подольський, предс.; В. Юрчак, заст.; Н. Гаврилів, секр.; И. Рівновський, заст.; І. Паробій, касієр; В. Гаврилів, заст.; В. Гаврилів і І. Бегера, контрольори; Н. Свідерський, доглядач хорих; В. Подольський і Андрій Макаровський, прапорщики.

ПОДЯКИ

Я низше підписана, членкиня Товариства „Свобода", від. 194 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені 50 долярів з „Запомогового Фонду". Ся запомога стала мені дуже в пригоді в так прикрім часі, бо моя хата виглядає тепер як шпиталь через те, що я сама хора, мій чоловік хорий і моя донечка хора. Якби не наш Батько Союз, то ратунку для нас не булоби ні звідки.

Дякую також товариству „Свобода", що виплатило мому чоловікови за три тижні 18 долярів, а також складаю належну подяку секретареви нашого товариства Н. Лесюкови, що виготовив для мене просьбу о запомогу.

Я радилаби кожному Українцеви, що ще не належить до Союза, щоби як найскорше до нього вписався, особливо в тім часі, коли не платиться ніякого вступного. Наш славний Батько Союз виплатив вже мені третю запомогу по 50 долярів, відколи я не здужаю, а від товариства „Свобода" одержала я вже $100.

Кінчу моє писання й кличу: Хай живе наш славний Батько У. Н. Союза!

Анастазія Марків,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

Я низше підписаний складаю сердечну подяку У. Н. Союзови й його Урядникам за уділення мені з „Запомогового Фонду" запомоги в сумі 50 долярів, які станули мені у великій пригоді в моїм прикрім положенню. Дай Боже, щоби У. Н. Союз у двоє збільшив своє членство й щоби кожний американський Українець уважав своїм обовязком стати його членом.

Ілько Кожушок,
Милвокі, Вис.

—o—

Я низше підписаний складаю сердечну подяку У. Н. Союзови й його урядникам, а так само урядникам Тов. Сокіл за таку скору виплату мені посмертного моїй дочці Наталії, котра була членкинею Молодечого Відділу У. Н. Союза. Взиваю теж членів тов. Сокіл і взагалі всіх американських Українців, що мають дітей, щоби як найскорше вписували їх до У. Н. Союза, бо се є найліпша наша запомогова організація. Також само взиваю всіх Українців, які не є ще членами У. Н. Союза, щоби як найскорше вписались до У. Н. Союза.

Олекса Кукчик,
член тов. Сокіл, від. 336, у Клівленд, Огайо.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

СТ. ЛУІС, МО.

Збірка на потерпівших від повені.

Жертвували: М. Кульчицький $10.00; Д. Глечко $7.00; по $5.00: В. Щупляк, М. Петровський, Г. Перожак, В. Андреус, Н. Борусевич, П. Трунко, Н. Клим; по $3.00: Т. Шпиль, А. Грамоцька, М. Тилович, Н. Чайковський, В. Голдак, Е. Туркевич; по $2.00: К. Рапко, М. Місько, Н. Кліщ; по $1.50: І. Любчин, В. Паращак, В. Петришин, А. Хоміцька, В. Логуш; по $1.00: Ф. Вішневський, І. Роєвський, М. Криховський, Г. Подольський, З. Дусановська, М. Скалацька, С. Дмитрух, Ю. Подольський, Н. Ружицький, О. Викрикач, Ф. Натол, К. Раєвський, Ю. Стоєна, Ю. Добромільський, І. Добромільський, Е. Чулик, С. Зелінський, Т. Робак, С. Репчак, А. Савіцька, П. Ярема, М. Чорнобай, Й. Павлічишин, Д. Курдинович, Т. Кушляк, С. Рокіцький, І. Тиндик, Й. Скірка, Ю. Мікуляк, М. Стеців, І. Гатлан, М. Бартіш, І. Онуфрий, В. Прокоп, І. Матолич, М. Дмитришин, М. Коваль, Т. Федик, М. Паращак, Т. Владика, В. Лясковський, С. Стецик, С. Пишпчук, С. Гарніш, В. Гук, М. Врубель, М. Добромільський, Н. Сопко, І. Хрунь, Ю. Василюка, П. Летвіцький, М. Патрош, П. Лесів, А. Помірко, І. Паращак, Й. Яцечко, К. Якимів, М. Харів, І. Пилипчук, Й. Стефанів, М. Коропецький, Й. Хлопик, А. Дутко, М. Чулик, Д. Кулик, Незнане імя; по 50 ц.: К. Гресьовський, Ю. Віщук, І. Гнат, Ю. Паліновський, П. Палуховський, Е. Хрунь, Г. Гуняк, А. Федчак, Й. Ковалський, Т. Квасна, Т. Фединишин, І. Фрицький, В. Медвідь, Ю. Волищин, М. Хрунь, М. Шевців, В. Марцішко, Ю. Козак, В. Совяк, М. Харів, І. Демко, І. Лужицький, А. Хомяк, С. Волянський, Г. Гаджика, М. Войташишин, М. Гардибало; по 25 ц.: М. Федина, Ю. Каршмар, К. Мартинюк, А. Савяк; І. Паруш 20 ц.; М. Прокопчак 10 центів.

Попередно оголошено $160.90. Додано $3.00. Разом $163.90.

Гроші переслано через Обєднання.

Комітет.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

„Різдвяний дар для потерпівших від повені".

(Замісць віча, добровільна збірка Ліги Американських Горожан).

Збирали: І. Крочак, В. Дворчин і П. Кутніцький. По $2.00: І. Крочак, В. Дворчин, П. Кутніцький, А. Равлінець, И. Сокальчук, П. Крамар, П. Місерак, Я. Шпик, П. Кутніцький, А. Ленишин, М. Федорак; по $1.00: Ю. Лебідь, В. Крочак, П. Савич, Гр. Йордан, Н. Ющишин, І. Лалак; С. Мудрий 50 ц.; Й. Лаврів 25 ц.

Чужинці Італіянці: Fincpo Day Co. $5.00, J. Gwplbdstonhdwe $2.00, A. Whetley $2.00, S. Shneewweiss $2.00. One Doll. F. Caruso, L. Parmullo, J. H. Wtite, T. Jakubovsky, Chas. Olive, K. Aubu, J. Labanis, G. Schsarum, W. Caoper, J. Shallaff, 50c.: J. Borzone, D. Rossani, L. Guldaguss, M. Caruso, D. Anne, P. Billio, C. Leonardo, J. Kwiatkovsky, J. Lango, Machnycky, P. Palma, P. Walter, A. Geraghty, C. Clsay; 25c.: Stanley, V. Rido, C. Archific, J. Mzenare, L. Caruso, A. Crasi, L. Caciatore. — Разом $58.50.

Збирали: А. Куцик, В. Конкульовський, І. Приймак.

Жертвували: Д. Дудич $2.00; по $1.00: К. Дикий, І. Лантвін, П. Гуменюк, Ю. Піойса, Е. Ігнатович, П. Дахновський, М. Гайовий, М. Гурський, Т. Лис, А. Начай, М. Савіцький, Н. Василишин, Гр. Пецій, В. Терешко, М. Стецько, В. Розвадовський, Е. Кончак, Ф. Тирян, Й. Добровольський, І. Тимчак, Гр. Матвіїшин, Д. Валик, С. Цимбалко, М. Голубович, В. Голубович, І. Приймак, І. Кітинський, А. Куцик; по 75 ц.: Т. Ловинська; по 50 ц.: А. Лабан, В. Сидляр, В. Сидляр, В. Гарачай, Т. Ярмалич, О. Прокопів, Д. Кокольський, М. Адамович, І. Хромович, О. Зубеник, Д. Олексій, І. Чіпка, Т. Ліфар, П. Квасний, М. Гаврилович, М. Кузів, М. Сидор, К. Швець 40 ц.; Незнаний 35 ц.; по 25 ц.: А. Зубрин, І. Гальота, Й. Жебровський, Ю. Ковченюк, А. Чеховський, Й. Гамерський, М. Олей, А. Камінська, І. Ільчак, Г. Ковсевич, К. Бура, Т. Андрушко, В. Князюк; П. Парфнюк 20 ц.; А. Бобек, Шутович, Н. Н.; по 10 і 5 ц. Разом $45.60.

Збирав В. Дроботій.

А. Дроботій і А. Колодій по $1.00. Чужинці Італійці F. Alonso $1.00, P. Gualla $1.00; 50c.: S. Tpdaro, M. Benadella, M. Weissenberg; 25c.: K. Briganti, Celestna, R. Louigi, A. Farrori, G. Rozini, E. Giovani, F. De-Rosa, H. Zullon, T. Anush; A. Borela 15c., P. Elaro 10c. — Total $8.00.

Збірка Д. Левицького: по $1.00: М. Борис, А. Пасічник, Ф. Конюх, М. Левицький, Д. Левицький і П. Сокальчук. Разом $6.00.

Загально зібрано $118.10.

Ліга Американських Горожан.

ВЕЛИКІ ПОКЛАДИ ТОРФУ НА КИЇВЩИНІ.

В Київській окрузі є понад 90,000 десятин торфяних боліт. До цього часу вже досліджено 48 тис. десятин, на яких є запаси 90 міл. куб. саж. торфу.

Набуває чималого значіння в господарстві округи розробка торфу селянськими кооперативними обєднаннями. 1927 р. організовано 4 нових обєднання.

За 5-річним пляном на Київщині мають заснувати ще 49 торфорозробок, що їх буде передано торфяним товариствам. За 5 років намічено видобути 4,840,000 куб. сажнів сухого торфу.

ЯК РОЗПОДІЛЕНО ПАНСЬКЕ ПОЛЕ.

Після даних рільничого міністерства призначено для розподілу дідичівської землі на Буковині 349.375 гектарів, а передано селянам тільки 75.967 гектарів. В Бесарабії призначено 1,491.920 гектарів, з чого наділено 357.083 селян землею, а кілько гектарів вони дістали, про те не згадується. За всю експропрійовану землю держава мала заплатити 10 міліардів 30 мілонів 299 тисяч 22 леви, з того вона заплатила тільки 5 міліардів 930 мілонів 299 тисяч 22 леви, а решту не заплатила тому, що, як правительство каже, не має звідки платити й тому не розподілено решту землі між селян. Є це очевидна брехня, бо гроші, заплачені за землю, не походили з державної каси, але від тих, яких наділено землею. А викрут цей служить на те, щоб решта землі не припала селянам.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

—o—

ПОШУКУЮ у важній справі Василя Варшику, родом з села Турівки, пов. Скалат, Гал. Останніми роками перебував в Філаделфії, Па. Хто би про него знав, або він сам, прошу ласкаво зголоситися на адресу: 11-12

NICK HATALIUK,
Box 205, Mundare, Alta., Canada.

ПОШУКУЄТЬСЯ Гринька Нагорняка, походить з передмістя Бабиниці, з самого Рогатина. Оженився в селі Черче, пов. Рогатин. Другий раз приїхав до Америки минуло 10 років і поїхав до майна до Пенсилвенії. Хто би про него знав, або він сам, проситься зголоситися листовно на адресу, бо є дуже важні листи до него: Hrynko Kwasnycia, 782 State St., Perth Amboy, N. J. 12-3

В КОЖДІЙ УКРАІНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".